

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. O pravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Najprej narodne in politične pravice.

Češki organ dr. Riegra, „Pokrok“ prinaša v sredo članek o zadnjem govoru ministra Chlumetzkega pri obedu dunajske trgovinske zbornice. Znano je, da je minister pri tej priliki rekel zlasti navzoči novim volitvam v državni zbor: „videti je, da se približuje čas, ko bodo politične bojazni in politični razpori v notranjem Avstrije ponehali, in bosta zastopstvo in vlada mogla vso svojo moč obrniti na gospodarske stvari. „Pokrok“ pravi podobno kakor smo rekli že kratko tudi mi; namreč: „Mi nemamo prav nič zoper to, da se prihodnji državni zbor peča samó z gospodarskimi stvarmi. Ali predno se more tako zgoditi, morajo prej odstranjene biti vse dozdanje zapreke politične in narodne, in se mora dati opoziciji narodov nemških vse to, kar si oni želé za ohranjenje svoje narodnosti kot potrebno, a nij škodljivo za obstanek nemške narodnosti. Da so zdaj res nadeje o nekem pomirjenju v tej polovici monarhije, to se je zahvaliti grofu Taaffeju. Ali to nagnenje do sprave i mira bode minolo, če bode videlo, da nikakor ne nastane kaka druga doba nego je bila pod ministri Stremajerja, Glaserja, Chlumetzkega in Pretisa. Ko bi se pokazalo, da ima duh bivšega ministerstva zopet dobiti moč in vrh v ministerstvu, katero ima biti sestavljeno pred sestopom novega državnega zbora, ko bi v njem gospodje Stremajer, Glaser, Chlumetzky in Pretis imeli sami ali v tujej podobi nadaljevati svoj dozdanji pot, potem ne bode pomirjenja v notranjem Avstrije, tudi ne, ko bi še jeden grof Taaffe v ministerstvo stopil. Po tem tacem bi bilo zastoj tolažiti se, da se novi državni zbor ne bode z ničemer kot gospodarskimi rečmi pečal. Mi visimo na osnovnih svojih terjatvah tako trdno, ker le z izpolnjenjem njih more biti zagotovljen naš narodni obstanek. Zato se nečemo in ne smemo nikjer udati, najmenj pa, da bi s svojimi močmi pomagali vladujočji stranki voz iz blata izpeljati, ki ga je ona vanj zagreznila.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. maja.

Mej *Magjari* se je našla bela vrana. Poslanec skrajne leve Moczary je 30. aprila govoril proti postavi o obligatornem uvedeni magjarskega jezika v vse šole po Ogerskem, in sicer je proti zakonu zavoljo tega, dejal je, ker narodnostno vprašanje vnovič na dan spravljaja, pa ne bode imel uspeha. Zdanji trenotek in zdanje stanje orijentalnega vprašanja nijsta takovšna, da bi svetovala tako postavu.

— Ali precej za tem poslancem je vstal vodja leve Mazarasz in rekel, da je Moczary sam in samcat takega mnenja, vsi drugi skrajni levičnjaki pa so za dotično postavu.

Vnanje države.

Novi *bolgarski* knez Battenberg je dobil vest o svojej izvolitvi, ko je bil pri večerji pri ruskem poslaniku v Berlinu. Takoj je vložil prošnjo za izpust iz nemške armade in telegram poroča, da je (menda začasno predno se forme izoolnijo) dobil 14 dnevni odpust. Bolgarsko deputacijo sprejme v Berlinu.

Iz *Belgrada* se piše: Zadnji napad Arnautov v Srbijo dokazuje, da Turčija nij prav za prav nobena država več. Ona je le še taborišče ljudstva, ki se živi od ropa in plena. Ona ne more uže nobenega pravega reda vzdržavati. Zatorej se homat je v orijentu skoro zopet začno.

Italijani hudo agitirajo v *Albaniji* okolo Skadra. Lah bi radi Albanijo in njene lepe primorske luke v roke dobili. Posnemljejo staro-rimski program, a vrlin in kreposti starih Rimljanov jim manjka, pravi konservativen list o modérnih Italijanih prav dobro.

Dopisi.

Iz *Žminja* v Istri 28. aprila. [Izv. dop.] „Zora puca, bit će dana!“ — ove prosoške besede slavnega pesnika, tolikokrat navedene, zdele se mi nijso nikoli tako pomenljive, kakor dne 24. aprila t. leta, ko smo i u našem malem gradiću u sredi Istre slavili srebrni pir Nj. V. — kajti o tej priliki prepričati se je mogel vsakdo, da „zora“ narodne zavesti „puca“ i u tužnoj Istri, i ako se bode tako veselo i uspešno u tem oziru napredovalo, „bit će skoro dana“ i za istrskega Slovana.

Ne bom na drobno opisaval res prelepe svečanosti, nego dovolite, da iztaknem le glavne stvari.

Po zvršetku slovesne službe božje sastalo se je, kar je odličnejšega bivateljstva izmej gospode in kmetov u občinskej hiši, iz koje oken vihralo se poleg cesarske i narodne slovanske zastave.

Tu poprime prvi besedo vrli i rodoljubni naš g. župnik ter u kratkem ali krepko i navdušeno govorjenem govoru poudarja praotcev naših i našo neomahljivo vernost i udanost prejasnej kroni austrijskej.

O mraku zvečer kakor na mig razsvetli se gradić u sijajnej bliščobi. Čaroben bil je pogled na glavnom trgu i po sosednjih ulicah. Mnoga okna so krasili transparenti, imajoči većinom hrvatske napise.

Okolo 8. ure zvečer pripelje g. učitelj šolsko mladež na trg. Takoj zapoje „Carevko“ u hrvatskem jeziku, jako točno i lepo — i srce se mi je radosti topilo, ko potem iz nežnih grl začujem mile glasove hrvatskih i slovenskih narodnih pesni. Tu sem videl, da tudi Istran ne zapira srca petju u onem jeziku, u katerem mu je prepevala mati pri

zibeli, kajti posle vsake pesni orili so se iz občinstva navdušeni „živio“ — a ne „eviva“, kakor je bilo pred malo leti navada.

Doista, grški Orfej s čarobno liro postavljaj je kamen na kamen, i tudi z milim narodnim petjem bolje nego družimi sredstvi treba je tukaj uzbujati narodno zavest, do sedaj tako nemilo zanemareno. To uvidi i naš pošt. učitelj g. Fr. Uršić — i u to svrhu se trudi i dela neumorno, naj bode u cerkvi, u šoli i o družih prigradah — slava mu!

Ali da se je počela pri nas u Žminju narodna zavest tako divno buditi i da ima med pukom uže mnogo iskrenih narodnjakov, ide osobita zasluga prečastnemu našem gospodu župniku, Fr. Orliču, kateri neutrudljivo z besedo budi in požrtvovalno gmotno podpira i pospešuje narodno stvar — zato mu zahvalni zakličemo: „Živio i skoro dočekao zaželeni uspjeh!“ —

Iz *Jarenine* na Pesnici na slovenskem Štajerji 28. aprila. [Izviren dopis.] Tudi Jareninska fara, sloveča radi izvrstnih vinskih goric in velikih zvonov je slovesno obhajala petindvajsetletnico zakonske zaveze Njiju Veličanstev presvitlega cesarja in milosrčnega očeta Franja Josipa I. Avstrije in njegove blage zaročnice Elizabete, mile cesarice. — Namesto 24. t. m. v četrtek, kateri dan je tako prost, je šolska mladina, praznično oblečena, 25. t. m. ob 7. uri imela muzikalno sv. mašo, pri kateri se je h koncu popevala cesarska himna, potem je bilo prosto. — Dne 26 t. m. ob 4. uri popoldne je pokstreljanja in frfotanje zastav pri vsakej hiši izpostavljenih naznanjalo veseli prihodnji dan. Zvečer ob 8. uri se je pričela baklada se spremljevanjem godbe, sestavljene iz 24 mož, pod vodstvom za to stvar neutrudljivega gospoda Karla Uollna, tukajšnjega nadučitelja. Baklada je trajala do 12. ure ker so se tudi podoknice delale. Okna so bila razsvitljena, pa tudi lučice bengaličnega ognja in maogi kresi na hribih so noč razsvitljevali. — V nedeljo 27. t. m. nas je zopet pok možnarjev začel pozdravljati in mila budnica nas je iz sladkega spanja budila in veselost naznanjevala. Ob 1/2 10. uri je bil sprovod rezervistov in doslužnikov z imenovano godbo v cerkev, kder se je slovesna sv. maša brala. Število ljudij je bilo veliko večje od drugih nedelj, in vsi so radostno gledali na hrabre, ponosno stopajoče slovenske brate vojake. Godba je pa tudi jako ginljivo svirala, da je vsacega srce morala ganiti. Po sv. maši je šla zopet godba okolo cerkve in k tukajšnjemu občinskemu predstojniku g. Josipu Orniku, kateri je ljudstvu pomen te svečanosti v govoru razjasnil. Po dokončanej popoldnevnej sv. službi je godba za slovo še jedenkrat na prostem dalje časa svirala in radovedno in željno ljudstvo razve-

seljevala. Kmalu potem se je pričela veselica v gostilnici uže imenovanega g. J. O. in je trajala do belega dne.

Iz Jesenice na Gorenjskem 28. apr. [Izv. dop.] Tudi Gorenjci nismo zaostali 24. apr. spodobno počastiti cesarjev dan. Mogočno streljanje bobnelo je po naših slavnih gorenjskih pečnah in ponavljajoči jek je odmeval od vseh strani. Gotovo je nij kože v višini, v kateri prebiva siv starček, da bi se v njej ne bilo občutilo in občudovalo slavnosti Nj. Veličanstev cesarja in cesarice. Nij se še stegnilo, uže so naši vrli fantje zapalili na višinah slovan-ske kresove, in v hipu so bile tudi Jesenice in Sava razsvitljene, da smo hodili kakor pri belem dnevi od vasi do vasi. Vse je bilo na cesti, staro in mlado, ter je z navdušenostjo ogledovalo lepo okinčana okna s transparenti, c. kr. orli, kakor tudi podobi Nj. Veličanstev, pod katerima so bile razsvitljene pomenljive besede: „Bog ohrani nam cesarja, živi cesarico blago!“ Brez števila veliko in tudi po več sežnjevi dolgih zastav je vibralo z oken in z nad streh, povsod pa so bile cesarske najvišje, posebno pa se je odlikoval kolodvor z njimi. Proti deseti uri zažgali so na Savi umeteljni ogenj ki je celo okolico krasno razsvetil in pri kateri priliki tudi „živio“-klici niso izostali.

Drugi dan ob 1/2 8. uri zbralo se je ne- navadno veliko ljudi, vsi učenci, kakor tudi gospodje uradniki k slovesni sv. maši, h ka- teri je tudi Dobravski g. župnik prišel cele- brirati in g. Hudina je pri tej slovesnosti na gosli igral.

Mi smo v veselji in radosti razsvetlili 23. apr. zvečer, a naši sosedje na Javorniku so v njih preveliko žalost in strah imeli dru- gače razsvitljeno noč od 27. do 23. apr. Uže zvečer se je v dimniku posestnika K. užgalo, pa so nekako zadušili, a najbrž ne popolnem, ker se je okolo 3. ure zopet plamen zbudil in v hipu vso streho vnel. Posli niso mogli svoje obleke rešiti, tako je divjal in se širil hudi nevkretnež, troje njegovih poslopij je bilo na- enkrat v ognji sredi vasi, katera so tudi po- gorela. K sreči bil je zavarovan, a gotovo ima veliko škodo. V kakaj strašnej svitlobi in še večjem strahu je bila cela vas, da sosed sosedu nij videl ni slišal, vse je vpilo in vsak je svoje iskal, da bi ušel, ter se rešil, in kaj bi ne; vse hiše so skupaj tako, da nihče nij misliti mogel, da bi kaj ostalo — a predno je pla- men sosedovo hišo, ki je komaj dva sežnja oddaljena, užgal, prišla je izdatna pomoč od Save.

Dasiravno je plamen večkrat hlastnil po novem plenu, so ga umne glave, srčne krepke roke z dobro brizgalko srečno odbile, ter re- šile drugim sosedom njih imetje.

Rešitelji cele vasi so bili gotovo gg. urad- niki kranjske obrtniške družbe iz Javornika in Save z njih požarno stražo, posebno sta njih vodja g. Lukman in g. L. pl. Panc srčnost izkazala. Tako delo je gotovo hvale vredno! Upam, da bode vsaka zavarovalniška banka to delo slavila, ter nasvetujem in želim, da vsaka banka, katera ima pri nas kaj zavarovancev, naših dejanj in nevarnostij ne pre- zira, temveč skaže hvaležnost s tem, da nas proti večji nevarnosti podpira.

Iz Št. Ruperta na Dolenjskem 29. aprila. [Izviren dopis.] Svečanost srebrne po- roke Njiju Veličanstev presvitlega cesarja in cesarice smo tudi Št. Rupertčanje in naša oko- lica prav slovesno praznovali. Dne 23. t. m.

na večer pričela se je slovesnost s strelom, in v hipu zagledali so se razsvitljeni holmci od mnogo prižganih kresov. Vsa poslopja domače vasi, kakor tudi v okolici bila so kaj krasno razsvitljena. Prav lepo je bilo videti rakete pri domačej vasi in gradu Škrljevem, ki so urno frčali v nočnej tmini kviško v zrak. Drugo jutro ob 2. uri začel se je slavni dan praznovati z streljanjem možnarjev in z pra- zničnim zvonjenjem. Ob 6. uri zjutraj je bila slovesna sv. maša z zahvalno pesnijo, katere udeležili so se vsi učenci, zastopniki šolstva, občine, in mnogo prostega ljudstva. Po dokon- čanej sv. maši peljali so se učenci v šolsko poslo- pje, iz katerega so vibrale cesarske in narodne zastave. — Gosp. predsednik kraj. šols. sveta je v svojem govoru učencem in drugim na- vzočnim pomen in važnost dneva razložil, in iskreno na srcé pokladal zvestobo, udanost in ljubezen do presvite krone habsburgske. Vr- šile so se temu dnevi primerne deklamacije učencev, na posled zapela se je cesarska himna, ter končala se slovesnost s trikratnim gromo- vitim „živio“-klicem. Popoldne ob 1. uri zbrala se je pred šolskim poslopjem zopet šolska mladež, in po odpeti cesarske himni kora- kala z zastavami, spremljana od učiteljev, za- stopnikov šolstva, občine in družih, na bližnji holmec Veselo goro, kjer se je nad 300 učencev z jedili in pijačo dobro pogostilo. Da se je veselica aranžirala, in v najlepšem redu tudi končala, gre zahvala naše čestitej duhov- štini, za vsako stvar zelo vnetemu g. županu Zajcu, gg. Dolarju, Vašiču in drugim šolskim prijateljem.

Omenjeno naj tudi bode, da je bilo ljud- stvo naše krasne Št. Rupertske doline o pri- liki srebrne poroke Njiju Veličanstev zelo vneto, in kazalo ljubezen in udanost do najvišjega prestola naše ožje in občne domovine.

Iz Št. Petra na Notranjskem 26. aprila. [Izviren dopis.] Tudi tukajšnja občina je slovesno praznovala srebrno poroko Nj. Vel. cesarja in cesarice. Dne 23. aprila zvečer ob osme uri se je začelo streljati in zvoniti; mej tem so se naenkrat na treh gričih kresi za- žgali, in v tem trenutku je bil kraj Št. Peter in tukajšnji kolodvor z okolo stoječimi hišami razsvitljen. Razsvitljena je bila tudi vsa cesta od Št. Petra do kolodvora, ker vsaki cestni kanton je imel tukaj svojo luč. Res krasen je bil ta večer, kateri je jasno pokazal, da ima tukajšnje slovensko ljudstvo veliko spo- štovanje do svojega monarha. Zjutraj 24. apr. se je zopet streljalo in praznično zvonilo. Ob devetej uri pa je bila slovesna sv. maša z zahvalno pesnijo, katere se je udeležila šolska mladina s svojo zastavo, gg. uradniki tukaj- šnjega kolodvora in tukajšnja žandarmerija. Po maši je šla šolska mladina s svojo zastavo v lepem redu v šolsko sobo, kjer jej je učitelj v primernem govoru pomen te svečanosti raz- lagal. Končno se je pela cesarska pesen.

Iz Pervanine na Goriškem 25. aprila. [Izviren dopis.] Naj vam povem, kako se je slavnost o priliki petindvajsetletne sre- brne poroke Njiju presvite cesarske dvojice tudi pri nas vršila.

Uže zvečer dne 23. aprila je domača godba svirala cesarsko himno in raznovrstne slovan- ske melodije po celem občini iz kraja v kraj. Takoj potem smo šli „in corpore“, skoraj bi rekel vse ljudstvo iz cele Pervanine na visoki hrib imenovan Kamnje Čelo, na katerem so goreli velikanski kresi. Tukaj začne godba stoprav svoje lepe komade raznih melodij.

Gromoviti: živi Franc Jožef, žive! Elizabeta in pokanje možnarjev, se je daleč čez hribe in doline odmeval, skoro bi rekel do nebeškega oboka! Drugi dan zjutraj na vse zgodaj nas vzbudi močno pokanje in odbikovanje zvonov, katero se je vršilo neprenehoma do 8 ure. Ob tej uri se je pričela sv. maša, katere se je ude- ležil občinski zastop, šolska mladina in natla- čena cerkev občinstva. Pred cerkvo je čakala domača godba ter po končanej sv. maši svi- rala zopet cesarsko himno in mnogo družih do desete ure. Okolo jednajste ure pelje g. učitelj Orel šolsko mladino, okolo 140 glav, k gosp. župniku v farovž ter tam naredi ž njo prav dober poskus v telovadbi. Zdelo se mi je da vidim res vojake vežbati se. Po dovrše- nem tem manevru dobé otroci vsak svoj hleb- ček kruha, nalašč za ta dan spečenega. Gos- pod župnik jim da vina. To vam je bilo ve- selje jih gledati! Vse je mrgolelo kakor mravlje o piru. Pevali so prav lepo „cesarsko pesem“, in tudi „Jaz nijsem Talijanka“ prav izvrstno. Cel dan je bil posvečen v to svrhu, in ga go- tovo ne pozabijo v teku svojega življenja.

Dne 23. aprila nam je nemila smrt po- brala zopet eno cvetlico, katera je bila ko- maj kalj poganjati začela na slovenskem na- rodnem polji; umrl je namreč brat tukajšnjega posestnika V. Gregoriča, šestošolec France Gregorič, še ne 18 let star. Pogreb je bil 25. m. m. tacega se vidi redkokej na kme- tih! Nad 40 dijakov višje gimnazije, di- rektor g. Pantke in dva profesorja so se ude- ležili pogreba, domači pevci in godci in mno- gobrojno domačega občinstva. Raniki je bil priden dijak, zvest sin materi Slavi.

Iz Kopra 29. aprila. [Izv. dopis.] O čestitki tukajšnjega učiteljskega, ki hranjeva v sebi vse udanosti Primorske, se vam je uže poročalo. Dostaviti moramo še, da smo šol- sko slovesnost v okusno okinčanej dvorani, katero so pripravniki sami prej ta dan po vsej marljivosti olupšali, po določenem sporedu prav dostojno praznovali. Govor č. g. vodje nas je navdušil, deklamacije so se lepo vršile in petje je bilo izborno. Večkratni, gromoviti „živio“ klici so pričali o udanosti in zvestobi naše in to baje v jezo marsikomu, zunaj so- bane bijočemu Italijanu. Slava tedaj g. vodju, čest. deklamatorjem in pevcem, katere slednje sta vodila pripravnika K. in T. Duša pa je bil te ovacije naš vsestransko spoštovani g. prof. J. pl. Kleinmayr, kateremu ide ze ve- liki trud posebna hvala vseh navzočnih. Po slavnosti smo bili pri svetej maši. Popoldne se je mladina — ker v Kopru samem iz zna- nih uzrokov nij bilo nič slovesnega videti — podala v bližnjo, po vsem okinčano sloven- sko Dekansko vas. Tu so sledile krasne pesni in se vrstili primerni govori od naše strani in od strani krepkih vaščanov. Pokanje možnarjev, mogočno zvonjenje nas je sprejelo in proti večeru spremilo. Mnogim nam je ta najlepši, do sedaj preživet dan.

Iz Mavhinj 26. aprila. [Izv. dopis.] Praznik srebrne poroke Nj. Veličanstev se je 24. t. m. tudi tukaj obhajal. Na predvečer, akoravno je deževalo, vršil se je program brez ovir. Ubrano zvonjenje, streljanje z možnarji, kresi. Domača godba je svirala obhodnične stopaje, v oddihljajih so pa grmeli navdušeni „živio“-klici, rakete so švigale in pokale, da je sivi očak Kras kar strmел od začudenja, ker kaj tacega vendar le redko doživi. Drugi dan na vse zgodaj so zvonovi naznanjali slo- vesni začetek pomembne svečanosti, na to so

pa možnarji to poudarjali prav zgovorno. Ob 9. uri je bila slovesna sv. maša s petjem in godbo prav po vojaško, da si je „nekdo“ tukaj dejal zaradi tega, da vojaške maše nič ne veljajo. A glas neke živali, kakor pravi pregovor, ne doseže nebes. Tist „nekdo“ je ta dan še posebno motil občino in šolo, samo da ne bi prišlo do svečanosti. Slavni okrajni šolski svet je razposlal na vse šole povelja, da se ima ta dan tudi šola udeležiti svečanosti. Pri vsem tem je pa mladina z učiteljem vred vrlo popevala in sodelovala pri maši z godbo, da je bilo prav slovesno. Starešinstvo je skupno obedovalo, pri kateri priliki je gospod učitelj Fr. Zakrajšek presvitlemu carju primerno napil.

Iz Gorice 28. aprila. [Izv. dopis.] Tudi naša prijazna Gorica nij hotela za družimi mesti ostati, da ne bi praznovala dostojno svatbene petindvajsetnice Nj. Veličanstev. Uže na predvečer tega veselega dne, t. j. 23. t. m., bila je Gorica vsa razsvitljena. Na sto in sto lučic migljalo je raz mestnih oken; nekatera so bila okinčana celo z lepimi preprogami in cesarske zastave so ponosno vihrale raz ime nitnejših hiš. Posebno lepo je bila okinčana hiša okrajnega glavarja in tukajšnja škofija, katerima so se lepi transparenti kaj lepo podajali. — Na tisoče ljudij se je šetalo po našem Travniku, pa tudi muziko, ki je ta večer obhodila mesto, spremljala je ogromna množica. Druzega dne pa — t. j. 24. t. m. — so topov grom, vesela godba in ljudstva navduševalni vzklici na vse zgodaj uže naznanjevali meščanom, da je denes za Avstrijce napočil veseli dan. Vreme nam je bilo toliko ugodno, da je zjutraj mogla biti na Travniku vojaška parada; a posle tega bila je velika maša v tukajšnji stolni cerkvi, v kateri je ljudstva mrgolelo. Goriški pevci so se pojoč producirali, radovedna mladina je zijala v cerkvi ne proti altarju, nego proti koru; žal, da pri nas v Gorici strogo cerkvenega petja ne poznamo; skladbe, ki se pojó v veliki cerkvi, so posvetne in nemajo muzikalne veljave. Po maši smo se sprehajali po zastavami lepo okinčanih ulicah goriških. Ob ene uri je bil banket pri „treh kronah“.

Popoldne nismo imeli lepega vremena; dežilo je. Hvala Bogu, da se je bilo proti 5. uri toliko zjasnilo, da je lahko nastopila tukajšnja mestna godba na Travniku, ki nam je nekaj prav lepih komadov zaigrala. Vreme je bilo uže popolnem ugodno, in ogromna množica je šetala po Travniku. Mestna godba odstopi in vojaška nastopi. Ko se je do dobra zmračilo, pa napravijo tukajšnji realci in gimnazijalci slovesno baklado po mestu. Spremljala jih je vojaška godba, in verjemite mi, da vam je bil to povzdigovalen trenutek, ko smo iz sto in sto mladih grl slišali tlak stresajoči „živio!“. Res je, da je bil marsikateri Gorčan jeze zelen na te „ščave“; vendar hvalevredno je to dejanje goriške srednje šolske mladine. Osobito je bil ginljiv prizor, ko so se naši mladi bakladarji ustavili pred hišo okrajnega glavarstva ter z godbo vred zavirili navdušeno cesarsko himno! Okrajni glavar se sam pokaže na hodniku, in zdaj dvigne mladi roj zastave in bakle, da je bil ves spodnji Travnik kakor v ognju, navdušeno kliče: „živio!“. Po bakladi smo pa v veselem društvu pritrkovali Nj. Veličanstvoma „na mnogaja ljeta“!

Po vsem tem popisovanji bi človek sodil, da vlada tukaj splošno avstrijsko mišljenje; a

žal, da nij tako. Tudi pri nas imamo ónih mučnikov „neodrešene Italije“ dovolj, ki ne izgubé nobene prilike, kadar gre za demonstrovanje zoper našo vladu. In glejte, tudi 24. t. m. so neznani goriški „irredentari“ ju-naško delo izvršili: Raztrosili so namreč na vse zgodaj polno veleizdajskih tiskanih pisem po mestu, katera so bila kasneje najdena. Tudi na odličnjake goriške, kakor na okrajnega glavarja, na finančnega nadzornika itd., došla so ta dan pisma, ki izrazujó, da bi Gorica ne smela denšnjega dneva slaviti, ker tu niso avstrijska tla, da tu žive italijanske krvi sinovje, ki čakajo jedva dneva rešitve, ki koprnijo po materi — Italiji. Pisma sklepajo z navduševalnimi „živio“ klici na „Umberta“ in Garibaldija. Pojasnil ne bodem stavil, samo želel bi, da bi policija skoro dobila v roke te ptiče. In potlej še „Isonzo“ javlja upanje, da bode cesar uže zaprte goriške „irredentarije“ pomilostil? — Ker ravno o „Isonzu“ govorim, naj omenim, da ta organ goriških Italijanov, čegar urednik sam uže delj časa v ječi premišljuje svojo osodo, — da ta organ torej nij niti besedice zinil, kako se je praznovala svatbena petindvajsetletnica Nj. Veličanstev v Gorici, da si so to storili še drugi vnanji listi, Avstriji sovražni. — Včeraj je ta list prinesel neresničen telegram z Dunaja, da se ondi sliši, da je neki osobni stražnik usmrtil ruskega carja. Ali nas mislijo morda Italijani strašiti s takimi telegrams?...

Včeraj je bila beseda v tukajšnji čitalnici. Napovedana je bila sicer ob 8. uri zvečer, pa začela se je malo pred deveto uro, kar pa ne morem hvaliti, ker točnost je tudi pri takih napravah lepa reč. Občinstvo bi se moralo polnoštevilno nabrati v določeni uri, in ne kasno dohajati, češ, da je to „nobel“. Slavnostni govor je govoril prav primerno g. prof. Povšé. Naslikal nam je v kratkem življenje našega milega vladarja, kajti beseda ta bila je napravljena v proslavljenje srebrne poroke Njiju Veličanstev. Potem so nastopili pevci pod vodstvom g. Ant. Hribarja, ter še prec-j dobro zapeli „Cesarsko himno“. Pri besedah „Bog ohrani, Bog obvaruj“, vstalo je poslušajoče mnogobrojno občinstvo, mej katerim smo nahajali tudi goriškega okrajnega glavarja Rehbacha in gimnazijskega in realnega vodjo. Na to je prišel na vrsto samospjev „Moj angeljček“ (ugl. Fr. Abt) katerega je dobro izvršil naš požrtvovalni tenorist Ditrich, ki iz daljne Vipave k nam dohaja, kadar koli nam ga je treba. Slava mu! Tudi četrto točko „Prvo ljubezen“ in „V sladkih sanjah“, dva novejša napeva prerano umrlega Hajdriha sta se v občno zadovoljnost pela; isto tako „Na noge bračo“, samo, da se nam je zdelo, da tenor II. in bas I. nijsta bila dosta močna za ostala dva glasova; kajti preveč bilo je slišati tenor I. in bas II. Goriška učiteljica gospica Pagliaruzzi je nam je pela „On najkrasniši“, pesen za mezosopran, in v njej smo videli lepo pevsko moč, katera nam ute-gne biti na čast, ako bode gospodičina ustra-jala v napredovanem petji. Kar nam nij dosta po volji je to, da se za besede jemljó pesni nemških skladateljev, katerim le kdo besede na slovenski preloži; ali nemamo mari dovelj dobrega svojega blaga, da se moramo po-našati s tujim?

Po besedi bil je živahen ples, pri kojem se je mladina veselila do zore, s katerega pa morda marsikdo „z ranjenim srcem odšel je domov“.

Te dni došlo nam je z Dunaja naznanilo, da je onda umrl po kratkej bolezni jurist 4. leta A. Knobelsdorf. Da si je bil ranjki Nemec, omenjam ga vendar tu, ker bil je odgojenec goriškega gimnazija, na katerem je vsa leta z odliko študiral. Bil je blaga duša, uzor omikanega mladeniča, vešč tudi italijan-skega in slovenskega jezika. Ko je pred štiri-rimi leti, z redko odličnostjo dovršivši gimna-zij, odhajal na Dunaj, onda mi je še v pri-jateljskem pogovoru slikal „boljše dni“, katere mu ima dati bodočnost. A nemila smrt, ne-zadovoljna še s tem, da mu je pred kratkim vzela ljubega očeta, prestrigla je tudi njemu življenja nit, ter potisnila s tem njegovo ma-ter in sestro, katerim je imel biti nadarjeni Athaulf v edino podporo — v neizmerno ža-lost. Naj v miru počiva!

Aprilske učiteljske poskušnje v Gorici so se končale, oglasil se je bil k njim le en kandidat, namreč Furlan Cusulin iz koprške preparandije, ter dobil spričevalo 2. reda.

Gradimir.

Domače stvari.

— (Porotne sodbe) se v Ljubljani začnó zopet drug teden, v ponedeljek 5. t. m. Namenjenih je 15 do 16 obravnjav, mej temi tudi tiskovna pravda proti „Slovincu“, ki je tožen, da je kalil javni mir in red. Mi-slijo, da bode sesija trajala dva do tri tedne.

— (Tenež in pravda mej dvema c. kr. šolskima nadzornikoma.) Našim bralcem je znano, da je tožil direktor učite-ljišča v Mariboru in šolski nadzornik dr. Elš-nik direktorja dekliške šole v Mariboru g. Ha-bijaniča, češ, da ga je ta v uradu klofotal. Prvi sodnik je bil, kakor znano, Habijaniča oprostil, češ, da je Elšnikova izpoved neza-nesljiva, a da družih prič nij. — Kakor zdaj v „Tagespošti“ beremo, bila je 28. aprila druga, t. j. prizivna obravnava v tej reči pred okrožnim sodiščem v Celji. To sodišče je pa, ker je Elšnik novo pričo pripeljal, obsodilo Habijaniča na 15 gold. globe.

— (V Krškem kapucinskem sa-mostanu) je 28. pr. m. umrl o. Ign. Troha iz Idrije, star 68 let, katerih 32 je preživel v serafinskem redu.

— (Na Tersatu) je 24. aprila umrl o. Oton Škola, rojen 1805 v Novem mestu, obljubo za frančiškanski red je storil l. 1829, mašnik posvečen l. 1831. Vrnil se je pred ne-katerimi leti iz Amerike, kjer je blizu 25 let misijonaril.

— (Dve štipendiji) po 30 gl. 31 1/2 kr. začeni od 1. januarja 1879 se oddajati. Te štipendije je ustanovil stolni dekan Urban Jerin za uboge učiteljske vdove in sirote; dobiti ji morejo vdove in sirote, katerih možje (očetje) so služili za nižje (trivijalne) učitelje na Kranj-skem, vdove za časa vdovstva, sirote dokler ne dorasejo (Normalalter). Prošnje s potreb-nimi dokazi pōtem c. kr. okrajnih glavarstev c. kr. deželnej vladi do 15. maja.

— (Nesreča na železnici.) Na že-leznične progi od Maribora do Pesnice je vlak povozil vojaka Vincencija Grejača in na glavi ter na nogi teško ranil. Prenesen je bil ranjenec v mariborsko bōlnico.

— (Kobila ukradena.) Kmetu Mar-tinu Zajcu iz Drage v sodnijskem okraji no-vomeškem je bila po noči od 25. do 26. aprila iz zaprtega hleva ukradena triletna rujava ko-bila, vredna 175 gold.

Австрија и Лек „Народне Лекаре“.